

به نام خدا

جایگاه مهارت های حرفه ای معلمی در نظام آموزش و پرورش

مولفان :

علی اسلامی

ابراهیم ذاکری

اعظم شیخی مینابی

انتشارات ارسطو

(سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۳)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب رسان موجود می باشد

chaponashr.ir

سرشناسه: اسلامی، علی، ۱۳۶۴
عنوان و نام پدیدآور: جایگاه مهارت های حرفه ای معلمی در نظام آموزش و پرورش / مولفان
علی اسلامی، ابراهیم ذاکری، اعظم شیخی مینابی.
مشخصات نشر: انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری: ۱۱۱ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۴۰۸-۰۵۰-۹
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
موضوع: مهارت های حرفه ای معلمی - نظام آموزش و پرورش
شناسه افزوده: ذاکری، ابراهیم، ۱۳۵۸
شناسه افزوده: شیخی مینابی، اعظم، ۱۳۶۰
رده بندی کنگره: PN۲۱۴۶
رده بندی دیویی: ۸۰۹/۲۰۷
شماره کتابشناسی ملی: ۹۴۹۳۸۶۸
اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

نام کتاب: جایگاه مهارت های حرفه ای معلمی در نظام آموزش و پرورش
مولفان: علی اسلامی - ابراهیم ذاکری - اعظم شیخی مینابی
ناشر: انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)
صفحه آرای، تنظیم و طرح جلد: پروانه مهاجر
تیراژ: ۱۰۰۰ جلد
نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۳
چاپ: زبرجد
قیمت: ۱۱۱۰۰۰ تومان
فروش نسخه الکترونیکی - کتاب رسان:
<https://chaponashr.ir/ketabresan>
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۴۰۸-۰۵۰-۹
تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵
www.chaponashr.ir

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۵	پیشگفتار
۷	فصل اول: اهمیت و جایگاه معلم
۷	اهمیت و جایگاه معلم در آموزش و پرورش
۱۲	خصوصیات و صفات معلم
۱۶	مهارت‌های حرفه ای معلمان
۱۹	مهارت‌های معلم در تدریس
۳۰	حیطه های مهارتی کار معلم
۳۲	صلاحیت حرفه ای معلم
۴۰	صلاحیت معلمی و نظام تربیتی
۴۲	انواع صلاحیت‌های معلمان
۴۳	تربیت معلم و آموزش‌های ضمن خدمت
۴۵	فصل دوم: نقش معلم در فرایند یاددهی - یادگیری
۴۵	عوامل مؤثر در تدریس
۴۶	نقش معلمان در تدریس
۵۴	راهبردهای تدریس از دیدگاه مکاتب مختلف
۵۶	انواع روش‌های نوین تدریس
۶۴	انواع الگوهای تدریس
۶۹	روش‌های تدریس در فرایند یاددهی - یادگیری
۷۳	فصل سوم: آموزش و پرورش و توسعه
۷۳	گستره‌ی آموزش و پرورش نوین
۷۶	آموزش و پرورش و توسعه
۷۹	تربیت معلم حرفه‌ای و توسعه
۸۰	روند توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش و پرورش
۸۲	ابعاد تحول مبتنی بر ICT در آموزش و پرورش
۸۵	رویکردهای موجود در نحوه استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش
۸۷	فصل چهارم: کاربرد فناوری اطلاعات در آموزش و پرورش
۸۸	کاربرد فن آوری اطلاعات و ارتباطات در تدریس انفرادی
۸۸	کاربرد فن آوری اطلاعات و ارتباطات در یادگیری اکتشافی
۸۹	کاربرد فن آوری اطلاعات و ارتباطات در تبادل ارتباط

کاربرد فن آوری اطلاعات و ارتباطات در ارزشیابی هدف‌های آموزشی.....	۸۹
فناوری های اطلاعاتی و ارتباطی و تأثیر آن بر آموزش و یادگیری.....	۸۹
نقش معلمان در توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات.....	۹۱
نقش فناوری در آموزش و یادگیری.....	۹۲
تجربه های نوآورانه آموزشی مبتنی بر فناوری اطلاعات.....	۹۴
نرم افزار و رایانه به عنوان رسانه آموزش.....	۹۵
تفاوت آموزش سنتی و آموزش مبتنی بر رایانه.....	۹۶
نقش فن آوری اطلاعات و ارتباطات در یادگیری.....	۹۷
فصل پنجم: ارزشیابی آموزشی	۹۹
طراحی آموزشی.....	۹۹
مراحل طراحی آموزشی.....	۱۰۰
شیوه های ارزشیابی آموزشی.....	۱۰۳
انواع شیوه های نوین ارزشیابی.....	۱۰۴
منابع و مأخذ	۱۰۷
منابع فارسی.....	۱۰۷
منابع لاتین.....	۱۱۰

پیشگفتار

آموزش و پرورش زیر بنای رشد و توسعه کشورها در ابعاد مختلف اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و فرهنگی محسوب می شود و در برنامه ریزی های کلان و بلند مدت کشورهای توسعه یافته توجه به آموزش و پرورش از اهمیت ویژه ای برخوردار است.

معلم بعنوان یکی از عناصر اساسی آموزش و پرورش نقش موثری در تسهیل یادگیری و اثربخشی فرایند آموزش دارد لذا توانایی و مهارتهای حرفه ای معلم می تواند برنامه را غنی و ضعیف و ناتوانی او می تواند از اعتبار و کیفیت برنامه درسی به شدت بکاهد. در واقع هر اندازه معلم از صلاحیت علمی و آموزشی و مهارتهای حرفه ای لازم برای تدریس برخوردار باشد امکان دستیابی به هدفها بیشتر می شود و به همین سبب امروزه توجه به کیفیت کار معلمان در راس امور مربوط به بهبود بخشی آموزش قرار دارد، لذا لازم است که پارادایم جدیدی به جای رویکرد سنتی در آموزش شکل گیرد که از جمله اصول و رویکرد اساسی آن آموزش مداوم و مستمر بمنظور تقویت مهارتهای حرفه ای معلمان می باشد که در این رابطه اهمیت آموزش و پرورش حرفه ای معلمان بویژه در دوره راهنمایی ضرورتی انکارناپذیر است.

امروزه نظام آموزش و پرورش بنا بر ضرورت تغییرات اجتماعی یکی از سازمان های پیچیده و بزرگ اجتماعی در هر کشور محسوب می شود، این سازمان که بارشده و توسعه اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی پیوند ناگسستنی دارد بتدریج حالت ساده و ابتدایی خود را از دست داده و به حالتی پیچیده در آمده است. عصر کنونی، عصری است که در آن هدف از آموزش و پرورش تنها انتقال میراث فرهنگی و تجارب بشری به نسل جدید نیست بلکه رسالت آموزش و پرورش ایجاد تغییرات مطلوب در نگرشها، شناختها و در نهایت رفتار انسانهاست. در این عصر معلمان بیشترین نقش را در انتخاب و انتقال عناصر فرهنگی و

دستاورد های علمی و فنی و تجارب بشری به نسل نو خاسته به عهده دارند. علاوه بر نقش های هدایتی، حمایتی و تقویتی سازمان دادن فعالیت های یادگیری دانش آموزان و رشد هماهنگ ابعاد وجودی آنان نیز بر عهده معلمان است.

یکی از عوامل کلیدی و ابزار های اساسی در پیشرفت تحصیل دانش آموزان در آموزش و پرورش وابسته به وجود معلمان است که از توانایی های نظری و عملی لازم برخوردار باشند مهارت های حرفه ای معلمان در حقیقت موفقیت هر نظام آموزشی در حدی تعیین کننده به دانش و مهارت های حرفه ای معلم بستگی دارد. جهان بسرعت دگرگون می شود و معلمان نیز مانند دیگر گروه های حرفه ای با این واقعیت روبرومی شوند که آموزش های اولیه آنان در جهان امروز چندان مفید نخواهد بود و آنان باید در سراسر عمر دانش خود را روز آمد کنند بنابراین مهارت در روش تدریس، مهارت در استفاده از تکنولوژی آموزشی، طراحی آموزشی و مهارت در ارزشیابی از ویژگی های ضروری و حیاتی حرفه تدریس می باشد که در این مجموعه سعی شده است این مهم با توجه به ابعاد گوناگون آن مورد دقت قرار گیرد و پرداخته شود.

فصل اول

اهمیت و جایگاه معلم

اهمیت و جایگاه معلم در آموزش و پرورش

یکی از نهادهای مهم آموزش و پرورش هر جامعه سازمانی است که در آن معلمان مورد نیاز دوره های مختلف تحصیلی تربیت می شوند، زیرا محصول این نوع سازمان ها معلمانی هستند که نقطه آغاز هر تحول آموزشی و پرورشی اند و قادرند با دانش و مهارتی که کسب کرده اند چهره سازمان آموزشی را دگرگون سازند و فضای مدارس را به فضای محبت، رشد و بالندگی روح افزا و لذت بخش مبدل کنند و با انتقال عناصر فرهنگی به نسل نوحاسته و اعمال روش های مناسب تربیتی، موجبات رشد شخصیت کودکان و نوجوانان را فراهم سازند. نظر به اهمیت نقش معلمان و اعتبار و ارزشی که بر آن متصور است، سرمایه گذاری به منظور تربیت و تامین این رکن مهم تعلیم و تربیت، بهترین و سودمندترین نوع سرمایه گذاری است. گسترش این قبیل سازمان ها مهمترین وظیفه مدیران عالی آموزش و پرورش و مدیران رده بالای کشور است، چرا که به قول ژان پیاژه زیباترین اصلاح و بازسازی آموزش و پرورش در صورتی که معلم به تعداد کافی و با کیفیت در اختیار نباشد با شکست روبرو خواهد شد. در آموزش و پرورش نقش نیروی انسانی مهم است و معلم از مهمترین عوامل موثر در رشد و توسعه کیفی و محتوایی تعلیم و تربیت به شمار می آید، زیرا تربیت انسان نتیجه یک جریان متقابل دو جانبه و بالاخره حاصل عمل مربی و عکس العمل شاگرد است. با توجه به همین اهمیت و جایگاه آموزش و پرورش در بین نهادهای مختلف جامعه می توان اذعان کرد، مهمترین نهاد اثرگذار در تربیت و تامین نیروی انسانی می باشد و معلم به عنوان مدرس و مربی می تواند نقش حساس و کلیدی در این رابطه داشته باشد تا نیروی انسانی کارآمد و خلاق

برای جامعه تربیت نماید، به این ترتیب زمینه مناسب جهت رشد جامعه در تمامی ابعاد آن فراهم می آید.

مهمترین عواملی که می توانند معلم را در رسیدن به اهداف عالی تربیت نیروی انسانی (تعلیم و تربیت) یاری رسانند فهرست وار به شرح زیر می باشد:

۱- بهره مند شدن از آن ویژگی های روانی، عقیدتی و اخلاقی که با رسالت معلم و مربی تناسب داشته باشد و نفوذ آنها را در جامعه به عنوان الگوی مطلوب و سرمشق آرمانی زندگی انسان ها بتوان تایید کرد .

۲- کسب دانش و اطلاعات کافی درحد لازم برای اشتغال به تدریس در هر رشته و هر مقطع تحصیلی.

۳- کسب مهارت ها و آمادگی فنی برای به کار گرفتن روش مطلوب عرضه و انتقال اطلاعات و مهارت ها به صورتی که کلاس درس آموختن و یادگیری را برای آموزنده سهل و آسان کند و محیط مدرسه نوجوانان را به ارزش های تربیتی زمان سوق دهد .

۴- آشنایی کامل او به روش های تدریس جهت ارائه یک تدریس موثر.

۵- آشنایی با اصول روان شناسی تربیتی و اصل تشویق و تنبیه در امر یادگیری.

۶- آگاهی کامل به شیوه های مختلف ارزشیابی جهت حصول اطمینان از بازده موفق فعالیت های آموزشی.

۷- توجه به شأن و کرامت انسان ها در تدریس و ساختن انسان های توانمند، خلاق و متعهد تا در آینده جامعه با کار و تلاش فرزندان خود به جایگاه اصلی خویش برد.

بنابراین معلم می تواند با برخورداری از عوامل فوق و دیگر عوامل تاثیرگذار در روند آموزشی نسبت به تربیت نیروی انسانی در سطح جامعه همت گمارد و بدون شک سعادت هر جامعه بستگی مستقیم به تلاش و همت معلمان آن جامعه دارد. امیدواریم با تلاش بی وقفه و آگاهی کامل از نقش خود از عهده ایفای وظیفه محوله برآیند. توفیق یا شکست برنامه ها و فعالیتهای آموزشی و پرورشی هر نظام و کشوری به معلمان آن بستگی دارد. به عبارت دیگر مهم ترین وسیله رسیدن جامعه به غایات و هدفهای آموزش و پرورش معلم دانا و تواناست. با توجه به این امر است که اهمیت کار و مقام معلم و تأثیر عمیق آن در عزت و ذلت و پیشرفت و انحطاط جامعه روشن می شود. در حقیقت رهبری نسل آینده هر جامعه به دست معلمان آن جامعه است. روی این اصل است که حتی در

جوامع ابتدایی معلم دارای ارزش و مقام قابل احترام بوده است. نحوه تفکر و نوع جهان بینی معلمان یک قوم و ملت در چگونگی و نوع تفکر، سیادت و شقاوت آن قوم تأثیر کلی و غیر قابل انکار دارد. مثلاً در قرون وسطی که آموزش و پرورش در اروپا بیشتر در کلیساها و دیرها انجام می‌گرفت، اربابان کلیسا نظر می‌دادند که خرد دانای مطلق نیست، بنابراین باید تابع ایمان و در خدمت آن باشد، در نتیجه هدف آموزش و پرورش را اطاعت محض و کورکورانه از دستورات کلیسا، و منظور از زندگی در دنیا را نیز آماده شدن برای روز رستاخیز و زندگانی اخروی می‌دانستند. چنین تفکر و آموزش و پرورش متناسب با آن، باعث انجماد و رکود فکری و عدم پیشرفت علمی و صنعتی شد.

بعد از آنکه سیوی سيطرة اربابان کلیسا با سنگ تجددخواهی و بشر دوستی و روشنفکری شکست و فکر بشر از زندان هزار ساله قرون وسطی آزاد شد، باز هم ظهور دانشمندان و مربیان روشن‌بین و ترقی خواه باعث پیشرفت سریع علم و صنعت و ترقی جامعه اروپا شد. با اندک توجه به تاریخ انقلابات و پیشرفتهای ملتها، نقش اساسی معلم در ایجاد این انقلابات کاملاً روشن می‌شود. در جهان مترقی امروز هم تمام ملتهای پیشرفته به آموزش و پرورش و تربیت معلم و رفاه حال او توجه کامل دارند، چه به نقش معلم، که بعد از دانش‌آموز رکن اساسی آموزش و پرورش است، در چگونگی پیشرفت و نحوه تفکر ملت کاملاً آگاهی دارند. البته تنها ملتهای پیشرفته زمان ما نیستند که به تأثیر فوق العاده معلم و آموزش و پرورش در تعیین سرنوشت نسلهای آینده و پیشرفت نسل فعلی متوجه‌اند، بلکه از زمانهای قدیم ملتهای بیدار، زمامداران عاقل، علما و حکما به این امر اساسی و مهم توجه داشته‌اند. مثلاً، در ایران و روم باستان، بزرگان در انتخاب معلم لایق و پاکدامن از نجیب زادگان و اشخاص با استعداد، توجه زیادی داشتند و سعی می‌کردند پاکدامن‌ترین اشخاص را مأمور آموزش و پرورش فرزندان خود کنند، زیرا که به نقش معلم و تعلیمات او در سازندگی انسانها و ایجاد تغییرات در آنان واقف بودند. به این ترتیب، اهمیت مقام معلم و تأثیر او در پیشرفت یا انحطاط جامعه معلوم می‌شود. پس، هر ملتی که دارای معلمان شایسته و مجربی باشد، بهتر می‌تواند هدفهای مورد نظر خود را به وسیله مراکز آموزشی تأمین کند. بنابراین، باید در انتخاب و تربیت معلم، نهایت دقت و توجه مبذول شود، تا اجرای برنامه‌های آموزشی و پرورشی به طرز صحیح و مطلوب عملی شود (تقی پور ظهیر، ۱۳۸۷)

چنانچه خواهیم دید مدرسه هدف خود را از جامعه می گیرد و یکی از وظایف مدرسه آشنا ساختن افراد به فرهنگ جامعه است، بر این اساس معلم بهتر ریشه و اساس هدفهای تربیتی را درک کند و با وضع صحیح تری شاگردان را به امور فرهنگی آشنا سازد، باید مطالعاتی عمیق و اساسی درباره فرهنگ جامعه داشته باشد. تهیه برنامه تعلیماتی و انتخاب مواد مفید و لازم کار مدرسه و معلم است. اطلاعات فرهنگی معلم او را در انتخاب مواد مناسب و یاد دادن آنها به شاگردان در فرهنگهای مختلف فرق می کند. در یک جامعه معلم به منزله دیکتاتوری است که باید فرمان او بدون چون و چرا اجرا گردد و همه چیز تابع تمایلات، فهم، اطلاعات و تجربیات او است. در صورتی که در اجتماع دیگر معلم فقط وظیفه راهنمایی را بعهده دارد و خود مانند سایر شاگردان عضو کلاس است. در چنین اجتماعی معلم در تنظیم برنامه انتخاب کتاب، اتخاذ روش یا روشهای معین در تدریس، و تعیین هدفهای تربیتی از شاگردان کمک می گیرد. روی این زمینه اگر معلم آشنا به فرهنگ جامعه نباشد نمی تواند طرز کار و روابط خود را با شاگردان آن طوری که از او انتظار می رود تعیین نماید.

در هر جامعه منبع قدرت و منشأ افکار و عقاید اموری خاص می باشند. در جامعه ای علم و منطق هادی و راهنمای افراد در رفتار و عقاید و افکار آنهاست، در جامعه دیگر آداب و رسوم و سنتهای گذشته حاکم بر اعمال و افکار می باشند، در یک اجتماع عقاید دینی به طور مؤثر نفوذ دارند و در جامعه ای دیگر هر یک از این عوامل در حد خود در افکار و نظریات و عادات مردم تأثیر دارد. بنابراین معلم باید کاملاً به وضع فرهنگی و اجتماعی آشنا باشد تا بهتر بتواند وظیفه ی تربیتی خود را انجام دهد.

مدرسه مانند سایر مؤسسات اجتماعی هدف، طرز عمل، وظیفه و روش کار خود را از جامعه می گیرد، اما در عین حال اثری خاص در زندگی اجتماعی یک ملت دارد. اصولاً زندگی اجتماعی ما مرکز تأثیر و تأثر مؤسسات یا نهادهای اجتماعی است. در جامعه، حیات اجتماعی، مظاهر و جلوه های خاصی از خود ظاهر می سازد. عواملی مانند موقعیت جغرافیایی، اعتقادات و آداب دینی، عادات و رسوم، شکل حکومت، طرز تولید، سوابق تاریخی و مؤسسات تربیتی در یکدیگر تأثیر می کنند و در هر اجتماعی به صورتی خاص جلوه گر می شوند. در میان مؤسسات اجتماعی، مؤسسات تربیتی نقشی خاص بعهده دارند و مدرسه یک مؤسسه اجتماعی است که برای اجرای امور تربیتی جامعه بوجود آمده است. امور تربیتی برای ادامه حیات اجتماعی جامعه، حفظ و وحدت آن، اصلاح و

پیشرفت آن، انتقال و توسعه‌ی ارزشها و اعتقادات آن جامعه و تأمین احتیاجات اجتماعی آن ضروری و لازم هستند.

میراث فرهنگ جامعه، جنبه‌های مختلف فرهنگی آن، ارزشها و عقاید اجتماعی و احتیاجات جامعه، اساس برنامه دبیرستانها یا تعلیم و تربیت متوسطه را تشکیل می‌دهند. تجربیات دانش‌آموزان در مدرسه، فعالیتهای مختلف فرهنگی آنان، مطالب درسی و هدفهای تربیتی مدارس متوسطه همه باید با فلسفه اجتماعی جامعه ای که مدرسه در آن تأسیس شده است سازش داشته باشد. آنهایی که در تهیه برنامه و تجدیدنظر و تغییر در آن اقدام می‌کنند باید اطلاعات وسیعی درباره جامعه و جنبه‌های مختلف فرهنگی آن داشته باشند. هر جامعه در حد خود منحصر، و دارای خصوصیات معینی است که کاملاً با خصوصیات جوامع دیگر فرق دارد (شریعتمداری، ۱۳۸۰)

نقش معلم و مدرس به بیان ساده، تسهیل یادگیری است و به توزیع اطلاعات محدود نمیشود. به جز شیوه انتقال شفاهی اطلاعات از یادداشتهای مدرس به جزوه دانشجو، بی آنکه تبادل ذهنی در این میان انجام گیرد، راههای کارآمدتر و مؤثرتری برای تعلیم و تعلم وجود دارد. تسهیل یادگیری مسئولیتهای گسترده‌ای را به عهده مدرس می‌گذارد. اساسی ترین این مسئولیتهای آن است که مدرس در رشته، زمینه و تخصص خود، آگاهی و آمادگی کافی احراز کند. درس یا درسهای مورد تدریس مدرس باید از نظر جایگاهشان در مجموعه دانش و در ارتباط با سایر علوم بخوبی روشن و قابل فهم باشند. اهداف عینی باید بدقت معین شده باشند تا مدرس را در انتخاب محتوا و تجارب یادگیری رهنمون شوند. مدرس مسئولیت ارزیابی میزان کامیابی دانشجو در تحقق اهداف عینی دوره را نیز به عهده دارد. به طور کلی، مدرس باید در طول دوره آموزش و در جهت افزایش دانش دانشجو مسئولیت ارائه اطلاعات لازم به وی را بپذیرد. امکانات، وسایل کمک آموزشی و وسایل طراحی شده برای موفقیت یک برنامه آموزشی ضرورت بسیار دارد و بدون مدرسان آموخته و مطلع از فرایند تدریس و رشته تخصصی مربوط هیچ برنامه آموزشی نمی‌تواند کاملاً موفق باشد.

در هر سطح و سازمانی رهبر آموزشی یعنی مدرس، عنصر اصلی کارآیی برنامه‌های آموزشی است. این کتاب بر توان و تبخّر تخصصی که همان دانش و مهارتهای مورد نیاز مدرسان برای انجام مؤثر وظایف آموزشی آنهاست، تأکید فراوان دارد. صلاحیت فنی یا اطلاع کامل از موضوع تدریس و صلاحیت فردی، دو حیطه مهارتی دیگرند که در معادله

آموزش - یادگیری بطور مساوی حائز اهمیتند. این تواناییها به انضمام صلاحیت تخصصی برای تدریس مؤثر، هماهنگی و تعادل لازم را ایجاد می کنند. هر سه این مهارتها مانند پایه های یک کرسی برای حفظ و پیشبرد اهداف ضرورت دارند (میری، ۱۳۸۷)

خصوصیات و صفات معلم

۱- ویژگیهای شخصی معلم

الف) برخورداری از سلامت جسمی روانی

کسی که عهده دار شغل مشکل و طاقت فرسای معلمی می شود باید از نظر جسمانی سالم و قوی و از نظر روانی و عاطفی متعادل باشد، در غیر این صورت ممکن است با کوچکترین اشتباه و خطای شاگردان یا با یک عمل بیجا و نابهنگام آنان، که اغلب اوقات بدون آگاهی و قصد معینی صورت می گیرد به شدت عصبانی شود و از شیوه عدل و انصاف عدول کند و در نتیجه آموزش و پرورش از مجرای صحیح خود خارج شود. بدیهی است که معلم افسرده، مضطرب، مأیوس، ستیزه جو و تندخو نمی تواند نشاط، امنیت خاطر و ثبات را در کلاس درس و محیط آموزشی و پرورشی به وجود آورد.

ب- پایبندی به ارزشها و اصول انسانی و اجتماعی

یکی از هدفهای مهم پذیرفته شده در هر نظام آموزش و پرورش این است که ارزشهای معنوی، اخلاقی و اجتماعی را به کودکان و نسل آینده انتقال دهد. لازمه راهبرد و نیل به این هدف به اعتقاد و ایمان معلم به این ارزشها بستگی دارد. به عبارت دیگر، میزان پایبندی و اعتقاد معلم به ارزشهای جامعه در رفتار و گفتار و کردار وی منعکس می شود، از طرفی چون جامعه معلم را نماینده خود در انتقال و تعلیم ارزشها و معتقدات و اصول انسانی و اجتماعی به نوباوگان خویش می داند، توقع و انتظارش از معلم در رعایت این اصول بیش از کسان دیگر است ... همه مردم، حتی خود معلمان آرزو دارند که سرمشق و الگوی فرزندان آنان نمونه براننده ای از انسانیت و عضو شایسته ای در اجتماع باشد. این است که انتظار دارند معلم به صفات عالی انسانی مانند راستگویی، وظیفه شناسی، پاکدامنی و تقوی، شهامت، شجاعت، و عدالت آراسته گردد.

مطالعاتی که در بیشتر کشورها درباره ویژگیهای شخصی معلمان انجام گرفته اند گویای این واقعیت هستند: افرادی که « معلمی » را به عنوان حرفه برای خود انتخاب می کنند،